Godina II. — Broj 379.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

Izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Srijeda, 26. srpnja 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sisačkoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažaju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Ojačana topnička djelatnost na Soči.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 24. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na jugu od Dnjestra i na zapadu od Oberina skršio se je o našoj vatri neprijateljski napadaj. Ruske su izviđničke provale na jugozapadu od Lobačevke bile suzbijene. Uostalom je dan protekao mirno. Od jutros razvijaju se bojevi na jugu od Berestečkoga.

Talijansko bojište.

Na jugu od suganske doline nastupa neprijatelj uvijek ponovnim napadajima. Iz okolice Cima Maora krenula je prijepodne jaka talijanska pješadija tri puta naprijed, a bila je svakog puta, djelomice na bajunete, krvavo suzbijena.

U prostoru kod Monte Zebija slijedio je popodne novi snažni napadaj, te je bilo neprijatelju uspjelo, da prodre u jedan od naših jaraka, ali je bio opet posve izbačen. Uvijek iznova napadaju Talijani sa svježim odpočinutim silama u tom odsjeku gradačkog zbora. Kao u prošlim bojevima besprimjerno hrabro držanje četa toga zbora čini uzaludnim svaki neprijateljski napor.

Talijansko je topništvo poraslo za navala do neobične sile. Ali sve uzalud! Neprijateljski su gubici svakog dana izvanredno teški. Kod prevlake Stifter-Joch bio je suzbijen napadaj satnije alpinaca protiv vrha Nagler-Spitze. Na jugoistoku od Borga izjalovile su se dvije nočne talijanske navale. U području klanca Rolle oslabila je znatno bojna djelatnost nakon talijanskih neuspjeha kroz posljednje dane.

Na sočkoj fronti najteža topovska paljba protiv Sv. Lucije i mostovnog opkopa na jugu od Podgore. Bile su suzbijene neprijateljske navale protiv naših položaja na visinama iznad Tržiča.

Jugoistočno bojište.

Položaj je nepromijenjen.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Wafer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 25. (D. u.). Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na sjeveru od Somme, nakon neuspjele engleske navale od 22. o mj., sabrale su se jučer englesko-francuske sile na fronti Pozieres-Maurepas na odlučni udarac, koji se je opet izjalovio, ponajčešće u vatri, tu i tamo iza ljutih bojeva na bajunete, kao na primjer na istoku od Pozieresa, kod šumice Foureaux, kod Longuevala i blizu Guillemonta. Istodobno na jugu od Somme poveli su Francuzi na juriš jake sile u odsjeku Estrees-Soyecourt, kojim su dobili privremeno zemljišta samo na jugu od Estreesa, a inače se je juriš rasplinuo s najtežim krvavim gubicima za neprijatelja.

U području Moze od časa do časa žestoki topovski bojevi. Na lijevoj obali rijeke neznatni bojevi s ručnim granatama. Na desnoj obali iste rijeke bili su suzbijeni u zapornoj vatri ponovni neprijateljski pokušaji, da opet osvoje izgubljene položaje na gorskoj kosi kod Terre Froide.

Istočno bojište.

Provale slabijih ruskih odijeljenja na jugoistoku od Rige i na Dvini bile su suzbijene. Kod Linsingenove bojne skupine prodrle su neprijateljske navale na fronti kod Stonovke, na jugu od Berestečkoga, u uskoj širini sve do najprednje obrambene linije.

Balkansko bojište.

Ništa nova.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 25. (D. u.) Glavni stan javlja: Od raznih fronta nema ništa osobita da se javi.

BRZOJAVI.

Rat.

Turska pobjeda.

Bern, 24. Dopisnik lista „Giornale d' Italia“ veli da se Talijani nalaze sada u Tripolitaniji na istom mjestu, kao na početku rata godine 1911. Samo je jedna razlika, da su onda Talijani napadali, a sada moraju se braniti. Svi su se Arapi u istočnoj Tripolitaniji listom podigli protiv neprijatelja. Tako su Talijani izgubili skoro sve, što su bili tolikom krvi osvojili.

Položaj u Arapsku.

Englesko bunjenje. Turske pritumjere.

Frankfurt n. M., 24. Dosadjaji u Hedžasu poprimaju sve to veće znamenje. Sveopći arapski ustanak, kao što si ga Engleska želi i ustanovljenje velike arapske države ostati će uvijek prazna utopija. Izvrsni imam Jahia i druga njegova plemena u Jemenu i u okolici Nedjdado Bassore, pa arapska plemena u Hadramutu i njegovom zaleđu ostati će uvijek vjerni osmanskoj državi. Neprijatelju se je pridružio šejik Ibn Idris između Mekke i Assira, stari neprijatelj imama Jahije. On se drži u Akiku. Nadalje se je pobunio i šejik Ibn Saud sa svojim pristašama u južnome kraju Nedjda. U Sibiriji, u toj kuli arapske kulture, koja je središte arapskih interesa, vlada mi. Tamo nema ni traga, da bi se tkogod htio upregnuti pod jaram egoističkih engleskih interesa. A isto vrijedi i o sjevernom dijelu Hedžasa. Plemena u okolici Medine pridružila su se otvoreno Turcima. I sama Medina, glavno mjesto Hedžasa, nalazi se čvrsto u turskom posedu; isto tako željeznička pruga, što vozi i nemetano funkcijonira sve do svojeg izhodišta Medine. Brzojavi do Medine rade također nesmetano, kao u vrijeme mira. U bojevima za Medinu pala su oba sina bivšeg tamošnjeg emira u Meci Husseina. Hussein, koji u svetim turskim mjestima nije imao drugog ugleda osim onog, što mu je bio od sultana zajedno sa službom opredijeljen, smatra se sada mužem bez upliva. On će moći da vrši svoju izdajničku zadaću samo dotle, dok bude Engleska držala u svojoj vlasti nezaštićene luke na Crvenom moru i tok bude mogla da iskrcava u svoje svrhe municiju za buntovne Arape.

Kalifat bez osmanske velesile, da ga štiti, ne da se ni pomisliti, još manje održati.

Mirno i obzirno poduzimlju Turska široke vojničke priprave, da u dogledno vrijeme povrati u svetim mjestima mir i red. Nitko ne dvoji, hoće li ona svojom namjerom i uspjeti. Novi emir Ali Haidar paša, kojega je sultan imenovao na mjesto svrgnutog Husseina, nalazi se već na putu iz Damaska u Medinu. Rodio se je od ugledne urodjenčke obitelji, koja uživa od više stoljeća i u Medini i u čitavoj okolici najveći ugled i upliv, te ima mnogo pristaša. Računa se, da će i sama njegova pojava u Medini, i bez vojničkih mjera, stati na put profiturskomu pokretu u Arapsko].

Područje, što su ga buntovnici zauzeli, nalazi se južno od crte Medina Rabigh (na obali Crvenog mora); ali se ova dva grada nalaze uvijek u turskim rukama. Buntovničko područje ide po tom dalje prama jugu, sve do područja gdje gospodari imam Jahija sa njegovom svojtom i do Assira i Jemena, gdje se nalaze turski vojnici. Ti se drže još hrabro u Taifu (na istoku od Meke). Ima prilike, da će engleska doskora izigrati i izgubiti partiju, što ju je započela proglasom emira Hussina.

Jakost bugarske vojske.

Genf, 24. Pozi izjavio u „L' Oeuore“, da Sarrail ne će nikada moći reći u ofenzivu, jer danas antanta znade, da troji bugarska vojska 700.000 momaka. Bugari su mobilizirali poi milijuna momaka te su izgubili na mrtvima i invalidima jedno 50.000. Novih novaka iz godišta 1914-1917 ima 150.000. K tome dolazi još oko 100.000 dobrovoljaca iz Macedonije iz albanskih komiteta. Bogato su opskrbljeni topništvom i municijom.

Engleski izvještaj o pomorskom okršaju pred Themsom.

London, 25. (D. u.) Admiralitet javlja: O ponoći 22. o mj. otazili su nekoji naši laki brodovi na visini plivajućeg svjetionika Noordhinder 3 neprijateljska razarača, koji su uzmakli prije, nego li ih se je moglo išta naškoditi. Kasnije bijo je ipak blizu Schouvenbanka 6 neprijateljskih razarača upleteno u boj, koji se je vršio vozeći na svu paru. Neprijatelj je bio više puta pogođen. Ali mi je uspjelo, da stigne belgijsku obalu. Neprijatelj je pogodio jedamput naš brod te je lahko ranio po jednog časnika i momka. Osim toga nema ni gubitaka, ni kvara.

Engleski ratni troškovi.

London, 25. (D. u.) U donjoj je kući zatražio Asquith zajam od 450 milijuna šterlina. Time će doseći ratni dugovi ogromnu svotu od 2832 milijuna šterlina. Asquith je kazao da su dnevni ratni troškovi narasli na 5 milijuna i 50 tisuća šterlina kroz vrijeme od 25. svibnja do 22. srpnja 1915., te su tako troškovi za vojsku, mornaricu i municiju dosegli vrhunac. Ali za razdoblje od 1915. do srpnja 1916. bit će ti troškovi još veći, te će na toj visini ostati kroz skorašnju budućnost, ne bude li nastupila kakvagod velika promjena u politici. Zajmovi saveznicima i dominijama iznose dnevno prosječno 13.200 šterlina.

Novo japansko naoružanje na moru.

Kopenhagen, 23. — Prema nekom ruskom brzojavu iz Tokija, zaključila je japanska vlada, da znatno pomnoži pomorsku bojnu snagu države. U budućem državnom proračunu bit će za gradnju novih ratnih ladja predložena svota od 254 milijuna jena, koji bi se imali razdijeliti na šest godina. Na godinu 1917 otpalo bi od vse svote 45 milijuna.

Balkan.

Rumunjska žetva.

Budimpešte, 23. — Bukareštsko glasilo rumunjskih agrarnih veleposjednika „Agraul“ ističe, da je rusofilsko novinstvo namjerice prejeravalo štetu žetve usljed nevremena, da upliva na vladu e bi ona zabranila izvoz žita. Prema pouzdanim vijestima lista iznaša nanešena šteta ponajviše 5 do 10 po sto.

Antanta.

Stürmer i mir.

Kolin, 24. Prigodom Sasonovog odstupa piše „Köln. Zeitung“: Značajno u promjeni ruske vlade jest očito izmjena Sasonova sa Stürmerom u ministarstvu vanjskih posala. Zašto je Sasonov odstupio neposredno iza sklopljenja rusko-japanskog ugovora, koji bijaše u Londonu i Parizu pozdravljen tako sumnjivim odobrenjem, moralo bi se brzo doznati. Stürmer se je pokazao kao djelatnim i taktičnim mužem, kojega se može označiti kao oportunista. Mi Nijemci ne možemo za sada žaliti te promjene, već moramo opetovati, da ne leži u Stürmeru ništa šovinističkoga i ništa ratobornoga. On neće stati na put težnji za mirom, koja se u Rusiji pojavlja.

Antantin zajam od 20 milijarda.

Genf, 24. Otkako je „Temps“ navijestio, da Ribot misli o novom ratnom zajmu, nije isti list mogao da ništa potanjega doznade o vladinim namjerama na financijalnom polju. Rimska vijest, da će Francuska sa jednom petinom sudjelovati kod 20 milijardnog ratnog zajma alijiraca, o kojem bijaše u Londonu zaključeno, čini se da se slaže sa stanovitim, nedavno u francuskom novinstvu objavljenim namigivanjima, da će od prilike polovica zajma ostati u Engleskoj. Što se tiče dosta dugotrajnog pregovaranja radi ruskog sudjelovanja, koja se vrše medju engleskom riznickom kancelarijom i ruskim ministrom Barkom, ne će francusko novinstvo da izrazi svoga mnijenja.

Irsko pitanje.

London, 25. (D. u.). U donjoj je kući izjavio irski prvak Redmond: Ne bude li se zakon o izjednačenju Irske držao uslova, o kojima su se dogovorile obe irske stranke s Lloyd Georgeom, to će se nacijonalisti usprotiviti čitavom zakonu. Lloyd je George odvratio, da pošto unijonisti ostaju kod svojeg zahtjeva, da se promijene prilike obzirom na to, što nacijonalisti sudjeluju u državnom parlamentu iza uzakonjenja homerula, da stoga ne može ni on predložiti zakon, ako ne prihvate tu promjenu i nacijonalisti. Nacijonalisti su podigli bučni prosvjed protiv toga. Lloyd George je izrazio svoje duboko sažaljenje, što ostaju bez uspjeha sva nastojanja vlade, da privede pitanje do izmirenja.

Luzzatti o francuskim financijama.

Lugano, 23. „Corriere della Sera“ je dotio vrlo važni članak o stanju francuskih državnih financija, gdje kaže: Duže vremena već upoznao je g. Ribot, da nema u francuskim financijama pravog ravnotežja. Preveć se je papirnatog novca izdalo, a premalo se poreza utjerava. Ministar je za to tražio novih poreza osobito na ratne dobitke u ukupnom iznosu od 900 milijuna. A nije ni mogao do manje od parlamenta tražiti, kada kola u zemlji čitavih 15 milijarda papirnatog novca, kada su državni dugovi nabujali do goleme svote od 60 milijarda. Ali ipak francuska je komora odbila mudre predloge svojeg financijskog ministra. On sam uvidja sada da je predugo krzmao, da predloži svoje osnove. U daljnjem krzmanju leži svakako najveća pogibao za francuske financije.

Francuska nije smjela, da se tako lahkoumno privikne na prekomjerno izdavanje papirnatog novca, čija je količina porasla od 4 na 15, a sad novim zakonom od 15 na 16 milijarda. A već se medju zastupnicima širi namisao da se postepeno pokrije sav državni dug, na koji treba kamate plaćati, a papirnati novac, na koji se ne plaća kamata, a to sve nanašajući se na neograničenu vjeru, što ju uživa francuska državna blagajna. Ali je to doista pogibeljno pretjeranje. I francuska je banka podvrgnuta općim gospodarskim zakonima. Bolja je svakako engleska financijska politika. Za Francusku jest od prave sile, da osjegura novim porezima isplaćivanje kamata na svoje dugove. Jao si ga narodu, koji odgadja ono, što mu je učiniti odmah. A da je vojnički slom Francuske za sada uklonjen, mogao bi ju doskora zadesiti gospodarski slom.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 23. Služb. izvještaj od 22. posl. podne.

Zapadna fronta.

Na lijevom krilu položaja kod Rige traju dalje bojevi protiv njemačkih četa. U okolici sela Natyszki (11 km sjeveroistočno Smorgona) uspjelo nam je, da uspješnim nočnim poduzećem zatuzmemo dio neprijateljskog jarka. Njemačko teško topništvo opstrijeljavalo je izvanrednom žestinom odsjek istočno Baranovića.

Južno Lipe bacile su naše čete neprijatelja daleko natrag. Napredovale su preko sela Beresteczko te osvajaju i dalje zemljište prema zapadu. Čete generala Sacharowa zarobile su 20. i 21. t. mj. preko 300 časnika, medju kojima jednoga generala i jednoga pukovnika te preko 12.000 momaka, tako da iznaša ukupni broj od 16. t. mj. ižinjenih njemačkih i austro-ugarskih zarobljenika, ubrojivši časnike, 26.000. U okolici sela Werben i Plaszewo, 5 i pol km južno Werbena, na desnom brijegu Styra, južno ušća Lipe, bijaše opkoljena 13. austrijska domobranska regimenta. Cijela se je regimenta predala.

Galicija.

U okolici sela Vorachta, na cesti Delatyn-Marmaros-Sziget, istrgli smo jučer neprijatelju nekoliko visina, zarobili vojnika te smo zaplijenili 3 strojne puške. U istoj okolici, zapadno Jaremcze zarobismo jednu austrijsku kumpaniju sa strojnim puškama.

Služ. izvj. od 22. t. mj. na večer.

Zapadna fronta.

Na lijevom krilu položaja kod Rige imali smo više žestokih okršaja sa neprijateljem. Naše su bojne sile na više mjesta prodrle u neprijateljske položaje prve linije. Objestrana topovska vatra bijaše žestoka. Na lijevom brijegu Lipe, u okolici sela Swiniacze, izvršile su naše izviđničke patrule smionu izviđničku provalu, kod koje su zarobile njemačku poljsku stražu, sastojeću od 1 časnika i 42 momka.

Kaukaska fronta.

U prostoru Djevizlika osvojile su naše čete opeta zemljišta te su zarobile 1 časnika i 63 turska vojnika. Grad Günüškane, na cesti Trapezunt-Erzinijan, bijaše nakon boja od nas zauzet. Sjeverozapadno grada Kelkid Chifflick (60 km zapadno Baiburta) zarobili smo 30 turskih časnika, 1 pukovničkog liječnika i 400 momaka, osim toga smo Turcima uzeli nekoliko trenskih kolona. Odbili smo neprijateljski napadaj u području istočno Revanduza.

Francuska.

Paris, 23. (D. u.). Službeni izvještaj od 22. srpnja:

Na fronti Somme topovski bojevi. Južno Soyecourta izjalovio se je u noći njemački napadaj. Na desnom brijegu Somme topovska vatra u odsjeku Fleury i bojevi sa ručnim granatama na pristupima kod Chapelle sein Fine. Kod Evargesa bijaše vatrom iz strojnih pušaka odbijen njemački navalni pokušaj.

11 sati u noći. — Osim dosta živalnog opstrijeljivanja sjeverno Somme nema da se javi nikakvih važnih dogodjaja.

Italija.

Rim, 21. Služb. izvještaj od 21. t. mj.

Pošto je neprijateljsko topništvo neprekidno Rivu, Arco i Rovereto, gdje je prouzročilo požar i zapriječilo njegovo gašenje zastvornom vatrom. U gornjoj dolini Posina kušao je neprijatelj, da neprestanom djelatnošću manjih odijelenja priječi naše čete kod ojačanja zauzetih položaja, ali bijaše uvijek odbit uz teške gubitke. Zauzeli smo daljnje neprijateljske jarke na sjevernom obronku Monte Majo. Neprijatelj je topništvom žestoko opstrijeljavao naše položaje na gornjem kraju Rio Bostcana (gornja dolina Boite), a da nam nije nanio štete. Na Soči topovski dvoboj. Neprijateljsko je topništvo opstrijeljavalo Tržić, za uzvrat opstrijeljavalo je naše topništvo Doberdob, Iamiano, Flondar i Sv. Ivan.

Domaće Vijesti.

Namjesnik barun pl. Fries-Skene u Puli. Gosp. namjesnik barun pl. Fries-Skene bio je prekjučer u Puli u pratnji dvorskog savjetnika baruna Glanza. Dočekao ga je na kolodvoru tvrdjavni komesar grof Schönfeld. Posjetio je najviše vojničke oblasti u gradu. Po tome je išao u palaču kotarskog poglavarstva, gdje je primio čitavu vrstu raznih ličnosti te se je zadržao sa poslovodjom puljskog aprovizacijskog odbora g. Ivanom Lirussijem, u osobito dugom razgovoru, tokom kojega se je povoljno izrazio i priznao njegovu djelatnost. Jučer se je g. namjesnik vratio u Trst.

Sklizalište Crvenog Krsta. Danas u 5 sati bit će veliki koncert u dobrotvorne svrhe. Poskrbljeno je za dobro pivo i za hladna jela.

Raspušteno društvo. Naredbom c. kr. Namjesništvo u Trstu raspušteno je društvo „Circolo di lettura“ u Buzetu.

Sjećajte se siročadi za domovinu poginulih vojnika

Iz Hrvatske.

Oporuka biskupa dra. Krapca. „Hrv. Riječi“ brzojavljaju iz Djakova: Juče je kod ovdjašnjega kotarskoga suda otvorena oporuka pok. biskupa dra. Krapca. On je izvršiteljima oporuke imenovao ravnatelja biskupskih dobara g. Čefutu, koji i dalje ostaje ravnateljem, i ravnatelja biskupske pisarne, kanonika Pejačića.

Universalnom baštinicom je odredio zakladu, koja se ima osnovati za uređenje djačkoga biskupskoga sjemeništa u Djakovu. Imutak mu iznosi okruglo 1 milijun kruna, u koji spadaju i njegove dvije privatne palače u Zagrebu. Doživotno uživanje ovih palača imade biskupova rodbina. Osim toga je ostavio 200.000 K legata u korist kulturnih, dobrotvornih institucija u Djakovu, te u Hrvatskoj i Slavoniji.

Službeno nazivlje mjesta. Okružnicom predsjedničtva kr. banskoga stola br. 1878-914. upućuje se sve sudove u Hrvatskoj, da se ima u buduće strogo paziti na to, da sva mjesta u Ugarskoj i uopće izvan područja kraljevine Hrvatska i Slavvnje budu u službenom dopisivanju i pošiljkama uvijek označena ispravnim službenim nazivom. Ta je odredba uslijedila uslijed pritužba poštanske uprave, da pisma i pošiljke, na kojima je određiste u Ugarskoj označeno hrvatskim nazivom, često dugo lutaju, a budu odašiljači i vračena na korektnu oznaku dotičnog mjesta, jer ondješnjim poštanskim uredima nije poznato hrvatsko nazivlje mjesta u Ugarskoj.

Pošto je opaženo, da u razloženom pravcu griješe mnogo i ovozemni trgovački i prometni krugovi, smatra trgovačka i obrtnička komora zagrebačka shodnim upozoriti domaće trgovce, obrtnike, novčane zavode, tvornice i druge prometne interesente, da vazda bezuvjetno i dosljedno poštivaju službenu nomenklaturu gradova i mjesta u Ugarskoj, te da analogno tomu, bez obzira na jezik, u kojem dopisuju, za oznaku gradova i mjesta u Hrvatskoj i Slavoniji upotrebljavaju službeno Hrvatsko nazivlje, kojim se od 1. srpnja 1914. isključivo služe ne samo sve gradjanske i vojničke oblasti, uredi i njihovi organi, nego i svi inteligentni žitelji uopće.

Iz Dalmacije.

Morski pas. Javljaju iz Zadra: Putnici, koji su pred nekoliko dana putovali parobrodom iz Raba u Zadar, pripovjedaju, da su blizu Paga vidjeli velikog morskog psa, koji je projurio mimo njih. U prvi mah pobojaše se, da je podmornica, ali čim su uočili rep, uvjeriše se da je to veliki morski pas.

Udario grom. Zadarski „Narodni List“ javlja: U noći izmedju subote i nedjelje, za kratke oluje, udario je grom u jednu kuću u Arbanasima, u komšiluku Krstića blizu Jara. Grom je udario u krov kuće, prošao kroz ošit i izišao na vrata. Zapalio je snopove žita, nešto sijena i slame, te ubio jedno magare, koje se nalazilo u oboru.

Iz Trsta.

U smrt od straha pred aretacijom. Od straha pred aretacijom skočio je u Trstu iz trećega kata 31-godišnji L. Rok. Bio je zatečen, kad je htio provaliti u tudji stan. Kod skoka slomio je obje noge, te je prenešen u bolnicu.

I danas samo talijanski. Tršćanska „Edinost“ donosi, da je privremena uprava u Trstu zaključila, da se imadu u tršćanskoj okolici izmijeniti natpisi na pučkim školama. Kako je poznato, bili su do sada na tim školama samo talijanski natpisi, dok će odsele uz te biti i slovenski. List veli, da bi trebalo isto tako izmijeniti i školske formulare, koji su također samo talijanski. Trebalo bi i tome stati na kraj, što se pod raznim izlikama slovenski učenici meću u talijanske odsjeke. Osim toga opaža list, da se je na početku rata prijetilo jednoj učiteljici „raportom“, što je na učiteljskoj konferenciji predložila da se dozvoli slovenskim učiteljicama slovenski jezik na raznim njihovim sastancima.

Književnost i umjetnost.

Natječaj Jugoslavenske akademije. Po zaključku skupne sjednice Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu dne 9. Jula 1916. raspisuje se natječaj za radnju iz glavnice u spomen blagopokojnom Petru Dragutinu barunu Turkoviću uz ove uvjete, 1. Akademija prima za taj natječaj samo one rukopise, koji vrstno, naučno i izvorno obradjuju „izključivo pitanja narodnih hrvatskih financijalnih ili ekonomijskih drobitaka“ te se time može postići bilo kakovo unapredjenje hrvatskih financijalnih ili političko-ekonomskih pitanja ili prilika. 2. Takove će rukopise, pronadje li ih Akademija vrijednim, sama ona izdavati uz nagradu piscu; veličinu nagrade će u svakom slučaju napose odlučivati Akademija. Nagradjen može biti ili samo jedan rukopis ili više njih. 3. Rukopise za ovaj natječaj prima Akademija najkasnije do konca 1919. godine.

Razne Vijesti.

Život u Translaitanijі i kod nas. Citamo u „Hrvatskom. Lloydu“: „Ne treba se nikome isticati kako je danas život u pogledu opskrbe i skudoće nesnosan, te danas i imućni ljudi čute skupoću. Jedino još oni, koji su na laki način došli do silnog novca, ne osjećaju teške prilike, jer mogu razbacivanjem novca sve si pribaviti. No i u ovoj sveopćoj nevolji moramo se tješiti, da su kod nas ipak bolje prilike nego li drugdje. Kod nas je sve skupo, ali se ipak može svega dobiti, te ako se u kojem artiklu za čas pokaže neprilika, to se ipak kasnije izjednači. Nabavljati si zaliha nije moguće, jer su uvedene za skoro sve potrošne artiklove karte i time mogućnost nabavljanja zaliha onemogućena. Kod nas je samo neko vrijeme bila veća navala kod aprovizacija, dočim se drugdje moraju konzumenti za nabavu kruha već rano u jutro nastaviti pred pekarnama te čekati nekoliko sati za kruh. U zadnje doba uvedene su i u Austriji i karte za kavu, a slijediti će prema njemačkom uzoru i druge karte. Zanimivo je, samo, da se osjeća nestašica cigara i cigareta, koja je više puta tako velika, da se ne može dobiti niti jedne cigarete. Kako je potražba za cigarama i cigaretama u ratno doba znatno veća, to ova nestašica neugodno djeluje, daleko gore, nego nedavno dosta visoko poskupljenje duhanskih tvorina. Mi imademo poteškoća, ali smo u takvom položaju, da si možemo svega po malo nabaviti, pa nam već i to mora da pruža barem nekakovu utjehu i zadovoljstvo.“

Samoubojstvo krivotvoritelja novca. Javljaju iz Budimpešte: Pred nedavno ušlo se u trag družbi, koja je već duže vremena krivotvorila novac. Izmedju osumnjičenih bio je i neki učitelj, koji je pred sucem istražiteljem priznao svoju krivnju. Kad su ga vodili u uze, skočio je kroz prozor u dvorište i ostao na mjestu mrtav.

Mirovna manifestacija u Danskoj. Dne 1. kolovoza priredit će se u Danskoj mirovna manifestacija. Danski odličnici izdali su proglas, kojim pozivlju cijelokupni danski narod, da se priključi toj manifestaciji. Toga će dana biti crkvene molitve i ophodi uz zvonjavu. U proglasu se također pozivlje narod da tom prigodom manifestira za mir i da se priključi općem protestu protiv svjetskoga rata.

Brusilov traži novu vojsku za produženje ofenzive. Engleske novine donose, da je Brusilov zahtijevao u posljednjem ratnom vijeću, u svrhu produženja ofenzive, još jednu vojsku od 500.000 vojnika.

Zatvorene škole u Italiji. U gornjoj je Italiji zatvoreno 1050 pučkih škola, dok u cijeloj Italiji preko 2000 pučkih škola.

Tripolis za Italiju izgubljen. Javlja se iz dobro upućenih krugova, da su francuski mjerodavni krugovi mnijenja, da je Tripolis za Italiju izgubljen. Ustanak se u zemlji naglo širi. Talijansko ratno zapovjedničtvo javilo je guvernatoru Ameglio, da mu ne može poslati zatraženih pojačanja.

Raspušteno društvo. Koruška zemaljska vlada raspustila je na temelju § 24 zakona od 15. novembra 1867. društvo „Drava“ u Beljaku.

Potrošak engleskih granata od početka julija. „Eclair“ javlja: Englezi su potrošili od početka mjeseca julija na zapadnoj fronti 11 milijuna granata. To je i uzrok, da će sa nastavkom ofenzive morati počekati više mjeseci.

Raspoloženje u Grčkoj. Javljaju iz Berlina: Dopisnik „Manchester Guardiana“ u Grčkoj, opisuje u tom listu svoje putovanje željeznicom od Atene do Soluna. U željeznici bilo je mnogo grčkih časnika, koji su na svim stanicama priredjivali burne manifestacije za kralja, a protiv Venizelosa. Vagonski zidovi bili su puni plakata sa natpisima: „Živio kralj! Dolje Venizelos!“

Rusi su i opeta htjeli preko Rumunjske. U rumunjskim političkim i diplomatskim krugovima vlada veliko uzbudjenje radi kušanja prijelaza preko rumunjske granice po ruskim četama. Rusi su naime htjeli preći južno od Stulphanyja i Cimalena preko visina rumunjske zemlje, da dodju tako iza hrpta braniteljima Kirlibabe. Rumunjska jih je straža protjerala.

Stanje engleske vojske u Mezopotamiji. Kako iz Haaga javljaju, opisuje „Times“ zlo stanje engleske vojske u Mezopotamiji. Redakciji stiže dnevno veliki broj tužbi od strane vojnika i njihovih rodjaka, u kojima se ističe, da trpe čete oskudicu u najvećim potrebama. Količina i kakoća snabdjevanja napada se najoštrije. Bolesti ima na pretek, dok su sanitarni uslovi nedovoljni. „Times“ veli da je odluka osvojiti Mezopotamiju jednim dijelom indijske vojske, jedna od najnepametnijih, što su ih ikada donijeli engleski potitičari i vojskovodje.

Jedan milijun minuti. Dne 1. srpnja 1916. u 8 sati i 40 časaka prije podne proteklo je ravno jedan milijun minuta, što traje svjetski rat.

Zasnovana akcija brodovlja antante. „Fremdenblatt“ prima iz Brna: Sudeć po pisanju engleskih i francuskih novina, zasnovana je velika akcija brodovlja Antante u savezu s ofenzivam na kopnu. U isti mah kada započne ofenziva na svim frontama, imalo bi brodovlje antante navaliti na Kotor i kušati sa iskrcanjem četa kod Bara. Zapovjedničtvo imao bi preuzeti engleski generali.

„Times“ o engleskoj ofenzivi. „Times“ bavi se u uvodniku opširnije o engleskoj ofenzivi, te izmedju inoga veli: Sliku naših gubitaka daje nam tužni inaćik u našim stupcima. To uostalom utvrdjuje navod u njegovu uvjerenju, da tako velike žrtve moraju uroditi dobrim plodom. Skupocjen je rad za čete, da navaljuju na položaje, što ih je neprijatelj tako dugo učvršćivao. Jedini je stoga put do pobjede: sav prostor, što ga osvoje Englezi, moramo zadržati u svojim rukama. Navala na druge neprijateljeve linije uslijedit će doskora. Možda i ne će ova navala biti tako teška, ali mnogi znakovi upućuju na to, da se ne smijemo previše u to pouzdati. Nijemci pribiru sve više sila, da zaustave ofenzivu Engleza, pa će nam oni osporavati svaki pedalj zemljišta. Sasma je stalno, da će neprijatelj pojačati i svoje topničtvo. Zemljišne prilike još su sveudilj u prilog Nijemcima. Kroz nekoliko dana bilo je vrijeme za operacije skroz nepovoljno. Brzina naših operacija u početku ofenzive ne će se ponoviti, pa se mora očekivati mnogo sporiji i tegotniji rad, prije nego li Francuzi budu na nekojim točkama dalje uznapredovali preko Biachesa. Duž cijele linije na koju sada navaljujemo okopan je neprijatelj u svim ugroženim mjestima. Ako se i mogu obranbene utvrde brzo improvizirati, ipak sa je već više mjeseci radilo oko položaja, što su ih dosele saveznici osvojili. Posve je sigurno, da će druga bitka na Sommi biti mnogo žešća. Do konačnog rezultata doći će se s ustrpljenjem i lagano.

Skupna pričest djece po čitavoj Europi dne 30. srpnja za svršetak rata. Motto: „Ostavite malene i ne zabranjujte im dolaziti k meni jer je njihovo kraljevstvo nebesko!“ — Sveti Otac Benedikto XV. izdao je čekret dne 26. lipnja 1916. na sve biskupe Europe, za bi na dan 30. srpnja 1916., kadno se navršuje dvije godine užasnog ratovanja — odredili u župama svojih biskupija skupnu pričest djece, ne bi li ova svojom nevinom molitvom isprosila što skoriji svršetak svjetskog rata.

Katolički roditelji i Vi učitelji, učiteljice i uzgojitelji mladeži, uvažite ovu želju Kristovoga namjesnika, te nastojte, da i Žaša djeca dostojno pripravljena pristupe na taj dan zajedničkoj presv. pričesti, da tako i ona u zajednici isprose tako željeni mir Vama, domovini i cijelomu svijetu! U Zagrebu, dne 23. srpnja 1916. Društvo za sveudiljno klanjanje presv. Oltarskog Otajstva i za potporu siromašnih crkvi.

Najskupije drvo na svijetu jest t. zv. Cabolebrdvo, koje potječe od jednog drveta iz takozvane familije Rhizofora. To drvo raste na obali zapadne Afrike, a osobito ga mnogo ima na otoku Sv. Tome. Na južnom je dijelu toga otoka ovo drveće tako blizu obale, da niegovo korjenje viri u vodu, no ponajbolje uspijeva na južnogorskim obroncima. Pojedina stabla dosižu visinu od 120—140 stopa, a promjer im tik uz tlo i naša do 4 stope. No većina je drveća uostalom manja, jer su starodrevna visoka stabla ranasada sladorne trstike oborena. Cabole-drvo žućkaste ili svjetlosmeđe boje s tamnijim pregama. Veoma je tvrdo i trajno, no dade se u sve to lako obdjelavati i izradjivati. Specifična mu je težina 0.780. Od njega prave najfinije p kućtvo i skupocjene rezbarije. S otoka ga S Tome izvažaju već od godine 1885. no na europejskim je tržištima veoma rijetko radi visoke svoje cijene.

Velika vručina u New-Yorku. „Basler Nachrichten“ prima iz New-Yorka: U New-Yorku okolnim mjestima vlada od nekoliko dana strašna vručina; u sjeni ima do 40 stupnjeva Celsiusa. Oko 200 osoba poginulo je usled sunčanice.

Židovska republika u Palestini? „Gazette de Lausanne“ javlja, da su se medju Turskom i Sjedinjenim državama vršila pogadjanja za ustanovljenje židovske republike u Palestini.

Lažni vitez. Ovih dana zaustavili su u Iscli automobil, u kojem su sjedjela dva časnika i dvije dame. Zamoljeni, da se legitimiraju, jedan se je od časnika legitimirao kao „Henrik vitez Gorup“, dok se ostali nisu mogli legitimirati. Ispostavilo se medjutim, da je lažni vitez deserter i varalica Karlo Stöhr, koji je sa svojom družbom počinio u posljednje vrijeme prevara do 100.000 kruna.

„Hrvatski List“ može se kupiti ve u 6 i pol sati ujutro u našoj prod vaonici Via Sissano broj 3 (Upravi „Il Gazzettino di Pola“), gdje se pro daje također Polaer „Tagblatt“.

MALI OGLASNIK.

Kobila pribjegla odnosno bje ukradjena sa noćnjašnje u ulici Promontore 52. Tko bi zna podatke neka prijavi tamo.

Stan sa 3 sobe i svom udobnošću te vrtom traži odmah ili za kasnje. Ponude na uprava pod brojem 67.

Razumna djevojka traži se k djetetu za koliko sati dnevno, ulica Sissano 29. II. desno.

Okolo 400 kg. pravog vrcano

MEDA

nudja na prodaju

Pasko Ženžerović

KRNICA - VODNJAN (Istra).

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas vrlo zanimiv : raspored.

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 f

Uči se može kod svake slike.

AUGUST ŠENOA.

Prijan Lovro.

(Nastavak).

„Čuj“, reče mi jednog krasnog ljetnog popodne, „dodji pod večer na bedeme, da vidiš!“

„Dobro, doći ću.“

Bedemi, vijući se oko Praga i nasadjeni drvećem i cvijećem, iza kojeg viri po gdjekoji pavillon ili ljetna kavana, prelijepo su šetalište. S njih možeš poviriti u srce grada, s njih pregledati cijelu okolicu van grada.

Podjoh na bedem. Bijaše lijepa, jasna noć, zlatni mjesec sterao čarobito svjetlo na drveće i grmlje. Brzo nadjoh Lovru.

„Ajdmo“, reče, „gledaj, motri, pazi!“

Zamakosmo za čeminovo grmlje, i eto nas pred ljetnom kavanom. Oko bijelih stolova srkao je tuj otmeni svijet sladoled, u zatku svirala glazba ouverturu „Semiramide“. Pred jednim se stolom ustavi Lovro, pokloni se nekom prisiljenom finočom, i predstavi me slovenski društvu. Aha, to je ona slovenska obitelj, pomislih si, da vidimo! Celo stola sjedjaše debeo starac, bijele kratke kose, tupa nosa, široka, obrijana i kozičava lica. Dugački mu kaput bijaše zakopčen do grla, visok šešir pomaknuo se bio natraške, a objema rukama držao medju nogama debeo štap sa zlatnom kitom. Starija gospodja, bez sumnje majka, bijaše žena maljušna, oštra lica, oštrih očiju. Zagrnuta crnom svilenom beduinom i pokrivena šeširom od tamne kadife, brbljala starica slatko, lukavo al glasom tankim, pronicavim, sve klimajući glavom, sve mašući rukama. Napokon svrnuh okom na kćer. Ta na nju je valjalo najviše paziti. Bila se namjestila, da si ju mogao samo sa strane gledati, da joj je čas mjesečina sinula licem, čas sjenka bagrena zaklonila obraz. Možda hotimice. Na prvi mah se smetoh ponešto. Nisam znao, da li je mlada, da li prizrela djevojka. Bijaše visoka, tanka, gibka, blijedjana lica, krasna profila, tamne kose u ovojke spletene, i tamnih, žarkih očiju. Iza širokih rukava tamne svilene haljine virile bijele drobne ruke, a nad čelom treptila zvijezda od brušene ocjeli. Uprla bješe glavu o ruku, da joj je mjesečina padala na sjajnu kosu, i iskrama se prelijevala u tamnim očima. Lijepa je, mišljah u prvi mah. — To društvance pozdravi nas van reda radosno, pače preradosno. Samo kći kao da je poslije prvog veselog pozdrava nekako čutljiva, sjetna bila.

„Osobita mi je čast! No, kako, gospodine Lovro?“ zapita starac pouzdano, pruživ momu prijatelju ruku.

„Lijepo ste nas prevarili“, zabrblja starica, „niste po podne došli; i Minka se srdi na vas. Jelde?“

„Ali majko!“ mlada će na to. „Gdje ste bili, gospodine Lovro?“ nastavi mekanim glasom, „nu šta vas pitam, šta tražim računa? A vi ga ne ćete odati?“ okrenu se koketno prema meni.

Govorasmo o svem i svačem, kao ljudi, kad se prvi put vide. Mene za čudo hvalili na veliku moju nepriliku. Lovro govorio mladoj sve u pol glasa u kratkim riječima, a ona mu isto tako odgovarala. Starci se kriomice gurkali gledajući ispod oka Lovru. Govorilo se slovenski, al tako, da mi se je činilo, da ti mili ljudi ne govore obično svojim jezikom.

Sve čavrljajući sa starcima o bledskom jezeru, o Ischinskoj dolini, o Prešernovu rodnom mjestu, slušah na jedno uho kćer. Govorila je priprosto, stidljivo, čas planuv, čas umuknuv, govorila je glasom mekim, čuvstvenim. Slagao sam njezin glas s divnim zvucima Rossinijeve Semiramide. Srce mi osvajalo neko čudno čuvstvo. Čutio sam kontrast medju Minkinim glasom i romonom glazbe. To me je mučilo. Napokon mi sinu istina dušom. U glasu te djevojke nema naravi, prišapnu mi tajinstven glas, ta čuvstvenost, ta prostota i stidljivost je varka. Možda Minka nije van koketa. Munjimice svrnuh okom na djevojku. Mjesečina mi pokaza cijelo joj lice. Zadrhtah. To ne bijahu cvatući obrazi mladosti. Od nosnica prema kraju usnica pružile se dvije crte, svjedočice zrelijih ljeta, usnice bijahu vehke, pod očima si vidio nagrešpanu kožicu; cijelo lice bijaše osuho, uvehlo. Ne, to nije rascvala ruža — to je usidjelica, koja doziva pomoć mjesečinu, da joj pozlati uvehlo lice. Mink se prepade smoga pogleda i okom joj sinu iskra demonske ljutine, al ubrzo me zapita smijeći se: „Šta ste zamukli?“ al Minkin posmjeh ne bijaše smiješak anđela od šesnaest godina.

Umuknu glazba, svjetina se razidje, i mi o pratismo Minkinu obitelj kući. Oprostiv se od nje ne govorih do naše kuće s Lovrom ni besjedio. Putem sam razmišljao o riječima Shakespearova Julije: „Ne kuni mi se mjesecem, jer lažac ti je!“ Kod kuće legoh u postelj. Lovro navuče puhovu kapu, sjednu na moju postelj; sjedio kao kamen i kao da će mi očima probosti dušu.

„Nu?“ zapita me muklim glasom, „šta veliš?“

„Sada ništa.“

„Govori, molim te.“

„Strpi se, ta jedva ju vidjeh, gotovo i ne govorih s njome.“

„Meni se — mili. Zemljakinja mi je, vatreno rodoljupka, — lijepa je, umna i imade dvanaest tisuća kćina imetka — a ja — moja obitelj strada.“

„Dobro, kad je tako — —“

„Laku noć!“

„Laku noć, Lovro!“

Drugoga jutra probudiv se, ne nadjoh Lovra. Ostavi mi pismo, da je s Minkinom obitelju pošao na dva dana na selo.

(Nastavit će se.)

Hrvati i Hrvatice sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda!